

4 ORGÁNY ŠTÁTNEHO ODBORNÉHO DOZORU, POSKYTOVANIE LETOVÝCH PREVÁDZKOVÝCH SLUŽIEB A VYŠETROVANIA

4.1 Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

4.1.1 Profil ministerstva

Podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je ministerstvo ústredným orgánom štátnej správy pre

- dráhy a dopravu na dráhach,
- cestnú dopravu,
- kombinovanú dopravu,
- pozemné komunikácie,
- vnútrozemskú plavbu a prístavy, námornú plavbu,
- civilné letectvo,
- poštové služby,
- elektronické komunikácie,
- verejné práce,
- stavebný poriadok a územné plánovanie okrem ekologických aspektov,
- stavebnú výrobu a stavebné výrobky,
- tvorbu a uskutočňovanie bytovej politiky,
- poskytovanie štátnej prémie k stavebnému sporeniu a štátneho príspevku k hypotekárnym úverom,
- cestovný ruch,
- energetickú hospodárnosť budov,
- tvorbu a uskutočňovanie politiky mestského rozvoja.

Ministerstvo plní funkciu štátneho dopravného úradu, námorného úradu a úradu pre verejnú regulovanú službu.

4.1.2 Organizačná štruktúra

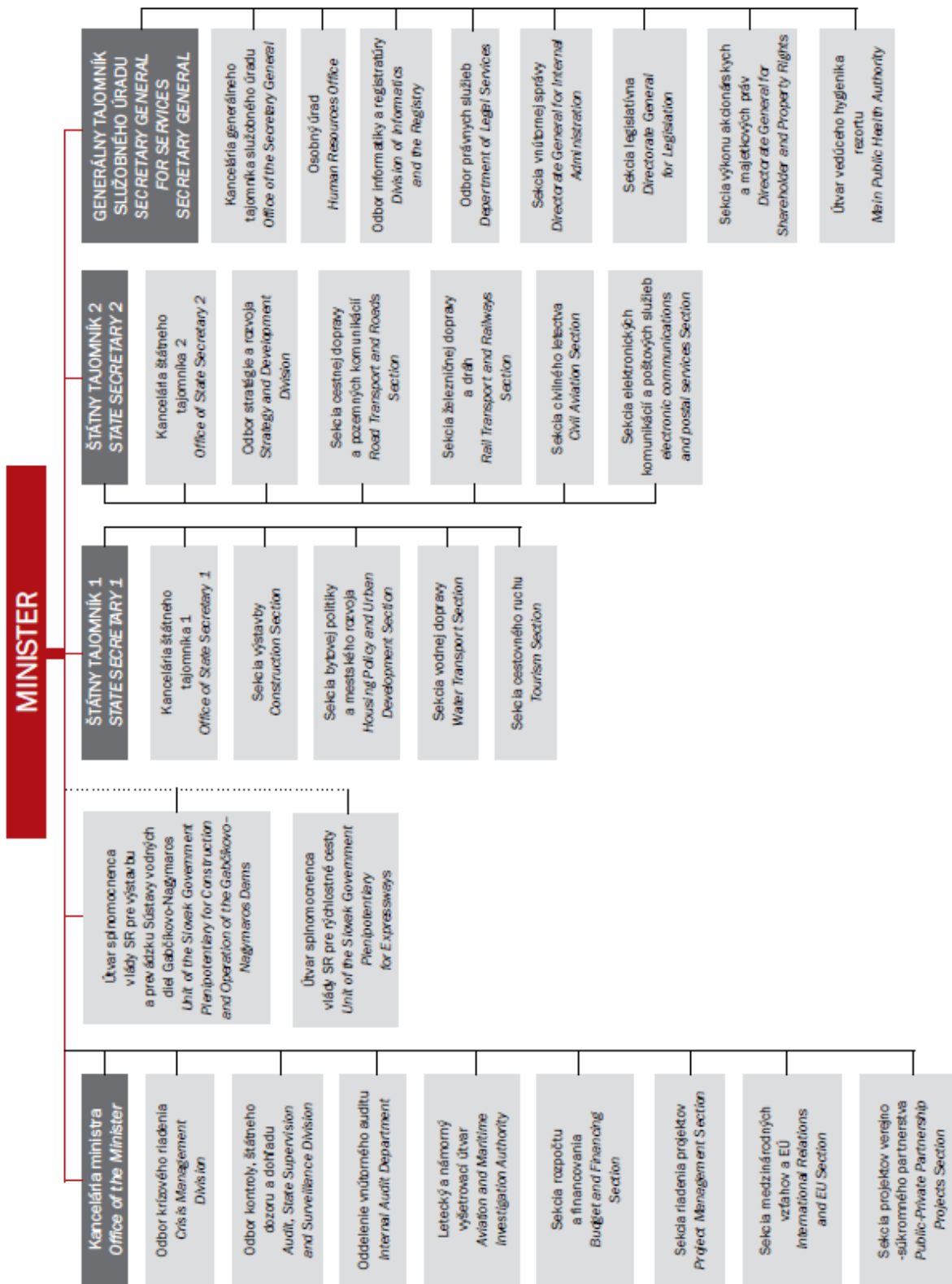
Organizačná štruktúra Ministerstva dopravy a výstavby SR je na Obr. 1.

4.1.3 Civilné letectvo

Ministerstvo sa v oblasti civilného letectva zameriava na vytváranie podmienok na rozvoj civilného letectva. Slovenská republika sa na medzinárodnom poli sústreďuje na aktívnu účasť na činnostiach Európskej únie a jej štruktúr, ako aj účasť v Medzinárodnej organizácii civilného letectva (ICAO) a Európskej konferencii civilného letectva (ECAC), ktorá predstavuje platformu na zblížovanie pravidiel medzi EÚ a ostatnými krajinami regiónu a presadzovanie tejto politiky v globálnom rozmere na pôde ICAO. Od roku 2015 má Slovenská republika v rámci ECAC, ako člen Stredoeurópskej rotačnej skupiny (CERG), miesto v Koordinačnom výbore (*Coordinating Committee*) a v *EMTO Task Force*.

V rámci svojej bežnej agendy ministerstvo vypracúva legislatívu, predpisy, Národný bezpečnostný program civilného letectva SR a Národný program ochrany civilného letectva pred činmi protizákonného zasahovania.

Udržiavanie existujúcich a vytváranie nových zmluvných vzťahov ako základného predpokladu na vykonávanie leteckých dopravných služieb do tretích štátov má vzťah k potrebám leteckých dopravcov. Má však aj politický rozmer – vyjadruje vôľu štátov úzko spolupracovať na bilaterálnej úrovni.

Obr. X Organizačná štruktúra Ministerstva dopravy a výstavby SR [1]

4.2 Dopravný úrad

Dopravný úrad bol zriadený zákonom NR SR č. 402/2013 Z.z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dopravnom úrade) s účinnosťou od 1. januára 2014 ako orgán štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou pre oblasť dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby. Dopravný úrad je právnym nástupcom Úradu pre reguláciu železničnej dopravy, Leteckého úradu Slovenskej republiky a Štátnej plavebnej správy.

4.2.1 Poslanie

Poslaním Dopravného úradu je vykonávať štátny odborný dozor a kontroly, účinne prispievať k zaisteniu bezpečnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby a vytvárať regulačný rámec v niektorých oblastiach dopravy prostredníctvom výkonu dozoru a dohľadu a nastavovaním regulačných kritérií. Dopravný úrad sa pri napĺňaní svojho poslania riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, právne záväznými aktmi Európskej únie a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

4.2.2 Hlavné činnosti

Hlavné činnosti v oblasti **dráh a dopravy na dráhach**:

- regulácia na železničných dráhach:
 - regulácia úhrad a prístupu na železničné dráhy o dohľad nad infraštruktúrou a trhom,
 - regulácia cestovného v osobnej železničnej doprave,
 - práva a povinnosti cestujúcich,
 - vydávanie povolení na prevádzkovanie železničných dráh a licencií na poskytovanie železničných dopravných služieb,
- bezpečnosť:
 - vydávanie bezpečnostných osvedčení, bezpečnostných povolení, povolení na prevádzkovanie špeciálnych a lanových dráh, preukazov rušňovodičov,
- interoperabilita:

- vydávanie povolení na uvedenie pevných a mobilných subsystémov interoperability do prevádzky,
- registrácia železničných vozidiel vrátane povoľovania ich typov,
- štátny odborný dozor a štátny odborný technický dozor:
 - výkon dozoru nad elektrickými, zdvíhacími, dopravnými, tlakovými a plynovými zariadeniami a kontajnermi,
 - overovanie a schvaľovanie určených technických zariadení (UTZ),
 - overovanie splnenia požiadaviek na výkon určených činností,
 - poverovanie právnických osôb v oblasti UTZ a určených činností,
 - výkon štátneho dozoru na železničných, špeciálnych a lanových dráhach podľa zákona o dráhach a zákona o doprave na dráhach,
 - kontrola plnenia podmienok vydaného bezpečnostného osvedčenia železničnému podniku,
 - kontrola plnenia podmienok vydaného bezpečnostného povolenia manažérovi železničnej infraštruktúry.

Hlavné činnosti v oblasti **civilného letectva**:

- navigačné služby a letiská:
 - dohľad nad bezpečnosťou komunikačných, navigačných a sledovacích systémov, nad systémom riadenia toku letovej prevádzky a manažmentu vzdušného priestoru pre všeobecnú letovú prevádzku,
 - regulácia bezpečnosti a štátny odborný dozor nad poskytovateľmi leteckých navigačných služieb a nad prevádzkovateľmi letísk,
 - výkon činnosti špeciálneho stavebného úradu civilného letectva ,
 - vyhlasovanie a rušenie ochranných pásiem letísk a leteckých pozemných zariadení,
 - dohľad v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva,
- letová prevádzka:
 - dohľad nad prevádzkovateľmi lietadiel, výrobcami lietadiel, údržbou lietadiel a výcvikom leteckého personálu,
 - vedenie registra lietadiel a registra členov leteckého personálu,
 - SAFA – posúdenie bezpečnosti zahraničných leteckých prevádzkovateľov,

- licencovanie leteckého personálu, členov technického personálu, riadiacich letovej prevádzky, výcvikových zariadení.

Hlavné činnosti v oblasti **vnútrozemskej plavby**:

- technický dozor:
 - vykonávanie technickej prehliadky plavidiel, overovanie technickej spôsobilosti plavidiel, ciachovanie plavidiel,
 - vedenie registra plavidiel,
 - vydávanie niektorých lodných listín,
 - schvaľovanie technickej a typovej dokumentácie a vydávanie súhlasu na individuálnu stavbu malého plavidla,
- plavebná bezpečnosť, vodné cesty a prístavy:
 - vydávanie súhlasu na výkon činnosti na vodnej ceste a ukladanie plavebných opatrení,
 - vykonávanie skúšok a vydávanie preukazov členom posádok plavidiel, bezpečnostným poradcom a odborníkom na plavidle podľa ADN a služobných lodníckych knižiek,
 - správa systému riečnych informačných služieb,
- štátny odborný dozor:
 - skúšky odbornej spôsobilosti a vydávanie odborných spôsobilostí vodcov malých plavidiel,
 - povoľovanie státia plávajúcich zariadení na vodných cestách alebo vo verejných prístavoch,
 - rozhodovanie o zriadení a zrušení požičovní malých plavidiel,
 - vydávanie súhlasov na usporiadanie verejných podujatí na vodných cestách,
 - vykonávanie kontrol štátneho odborného dozoru,
 - ukladanie sankcií,
 - odborné vyšetrovanie plavebných nehôd.

4.2.3 Právomoci a kompetencie

Dopravný úrad vykonáva pôsobnosť v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby v rozsahu a za podmienok ustanovených zákonom o

dopravnom úrade, ako aj ďalšiu pôsobnosť podľa osobitných predpisov platných pre odvetvia dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby, najmä:

- zákona NR SR č. 513/2009 Z.z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákona NR SR č. 514/2009 Z.z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov,
- zákona NR SR č. 143/1998 Z.z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákona NR SR č. 338/2000 Z.z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na konania podľa osobitných predpisov sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tieto osobitné predpisy neustanovujú inak (pozri § 111 zákona o dráhach, § 44 zákona o doprave na dráhach, § 55 zákona o civilnom letectve, § 41 zákona o vnútrozemskej plavbe).

V rámci konaní, na ktoré sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, postupuje Dopravný úrad podľa Postupu Dopravného úradu č. 28/2014 – Postup na vymedzené konania Dopravného úradu, na ktoré sa nevzťahuje zákon o správnom konaní, alebo podľa postupov Dopravného úradu určených pre konkrétne konania. V jednoduchých veciach, najmä ak možno rozhodnúť na podklade dokladov predložených účastníkom konania, rozhodne Dopravný úrad bezodkladne. V ostatných prípadoch, ak osobitný predpis alebo osobitný postup Dopravného úradu neustanovuje inak, je Dopravný úrad povinný rozhodnúť vo veci do 30 dní od začatia konania; vo zvlášť zložitých prípadoch rozhodne najneskôr do 60 dní; ak nemožno vzhľadom na povahu veci rozhodnúť ani v tejto lehote, môže ju primerane predĺžiť odvolací orgán (orgán príslušný rozhodnúť o rozklade). Ak Dopravný úrad nemôže rozhodnúť do 60 dní, je povinný o tom účastníka konania s uvedením dôvodov upovedomiť.

Proti rozhodnutiu Dopravného úradu vydanému v správnom konaní alebo v konaní, pri ktorom sa postupuje podľa Postupu Dopravného úradu č. 28/2014, možno podať rozklad, o ktorom rozhoduje predseda Dopravného úradu na základe návrhu ním zriadenej osobitnej komisie. Rozklad sa podáva Dopravnému úradu v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia, ak inú lehotu neustanovuje osobitný predpis. V prípade ostatných konaní Dopravný úrad zverejní možnosť a spôsob podania opravných prostriedkov.

Rozhodnutia Dopravného úradu sú po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov preskúmateľné súdom. Podľa príslušných ustanovení zákona č. 162/2015 Z.z.

Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach alebo právom chránených záujmoch ukrátená rozhodnutím, opatrením, nečinnosťou alebo iným zásahom (postupom) Dopravného úradu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia, opatrenia, postupu alebo iného zásahu.

Správne súdy rozhodujú v konaniach o

- správnych žalobách voči Dopravnému úradu,
- správnych žalobách vo veciach správneho trestania zo strany Dopravného úradu,
- žalobách proti nečinnosti Dopravného úradu,
- žalobách proti inému zásahu Dopravného úradu,
- návrhoch v iných veciach.

Správne súdy nepreskúmajú:

a) právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená,

b) správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, najmä rozhodnutia a opatrenia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, ak tento zákon neustanovuje inak,

c) všeobecne záväzné právne predpisy, ak tento zákon neustanovuje inak,

d) súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese,

e) rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania,

f) rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu vecí, ak neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania, zamestnania, podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti; to neplatí na rozhodnutia a opatrenia v sociálnych veciach,

g) rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti fyzickej osobe a právnickej osobe, ak neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania,

h) rozhodnutia, opatrenia, rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny, personálne rozkazy a disciplinárne rozkazy orgánov verejnej správy, ktorých preskúmanie vylučuje osobitný predpis.

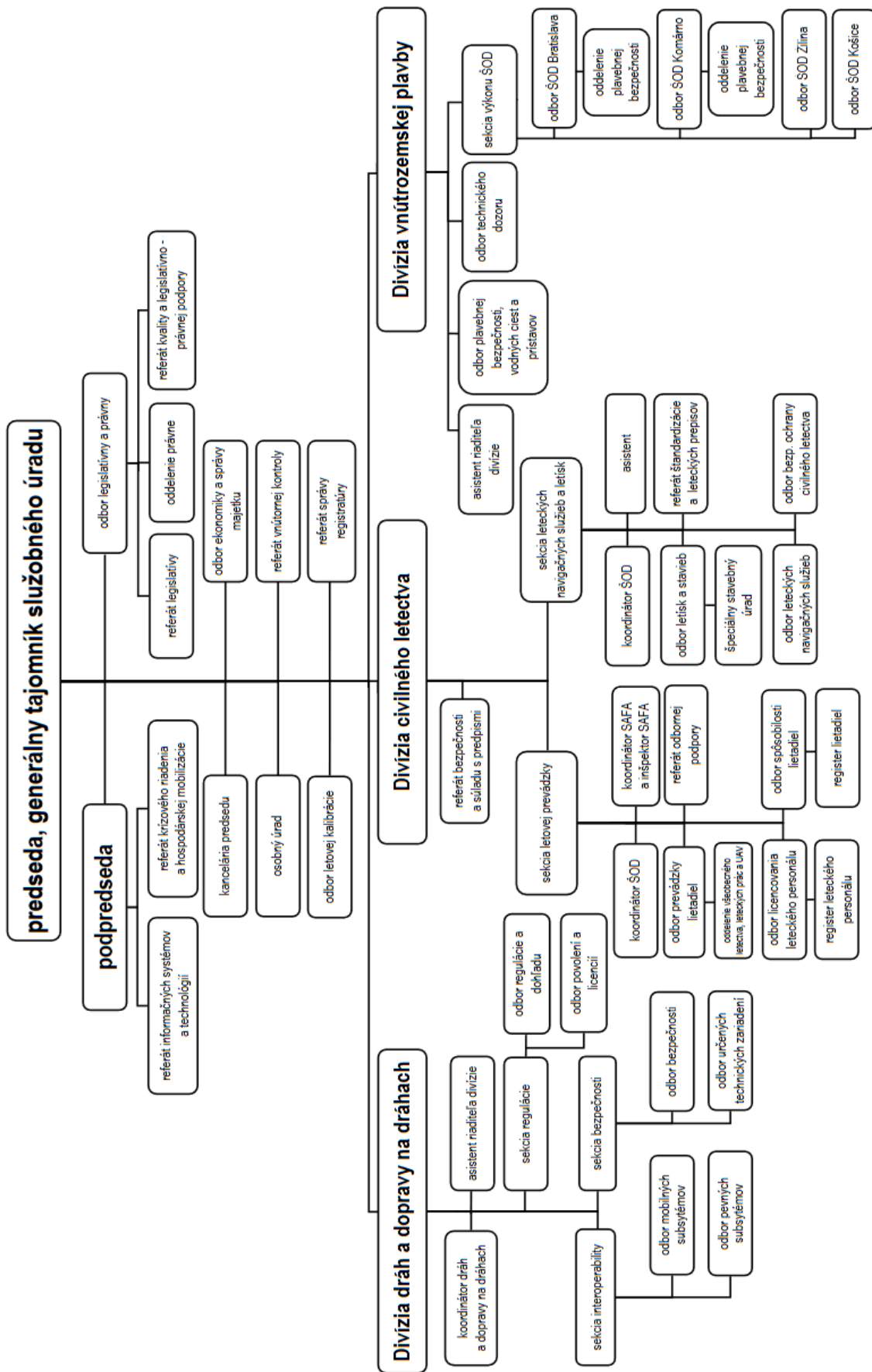
Náležitosti konkrétneho podania (žaloby) a lehotu na jej podanie stanovuje zákon.

Voči právoplatným rozhodnutiam Dopravného úradu vydaným v správnom konaní pripúšťa zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) ako mimoriadny opravný prostriedok obnovu konania (viď § 62 a nasl. správneho poriadku) a preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania (viď § 65 a nasl. správneho poriadku). Návrh na obnovu konania sa podáva na Dopravnom úrade v lehote 3 mesiacov odo dňa, keď sa účastník konania dozvedel o dôvodoch obnovy, najneskôr však do 3 rokov od právoplatnosti rozhodnutia; v rovnakej lehote môže správny orgán obnovu konania nariadiť. Po uplynutí uvedenej lehoty možno podať návrh na obnovu konania alebo obnovu konania nariadiť len vtedy, ak sa rozhodnutie dosiahlo trestným činom. Podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa podáva na Dopravnom úrade; Dopravný úrad nemôže mimo odvolacieho konania rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť po uplynutí troch rokov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Podanie opravného prostriedku voči rozhodnutiu Dopravného úradu vydanému v správnom konaní možno urobiť v súlade s § 19 správneho poriadku. Podanie opravného prostriedku voči rozhodnutiu Dopravného úradu vydanému mimo správneho konania možno urobiť analogicky, ako je uvedené v § 19 správneho poriadku.

4.2.4 Organizačná štruktúra

Organizačná štruktúra Dopravného úradu je znázornená na Obr. 2.

Platnosť od 01.07.2019

Obr. X Organizačná štruktúra Dopravného úradu [2]

4.3 Divízia civilného letectva

Divízia civilného letectva Dopravného úradu zabezpečuje výkon štátnej správy a štátneho odborného dozoru v civilnom letectve ako aj plnenie ďalších úloh vyplývajúcich zo zákona č. 143/1998 Z. z. z 2. apríla 1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, všeobecne záväzných právnych predpisov, právne záväzných aktov Európskej únie a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Divízia civilného letectva vykonáva funkciu národného dozorného orgánu v oblasti osvedčovania letovej spôsobilosti, zachovania letovej spôsobilosti a environmentálneho osvedčovania lietadiel, osvedčovania projekčných a výrobných organizácií, prevádzky lietadiel, odbornej spôsobilosti leteckého personálu, osvedčovania výcvikových zariadení, poskytovania leteckých navigačných služieb, prevádzky letísk a leteckých pozemných zariadení a bezpečnostnej ochrany civilného letectva.

4.3.1 Sekcia navigačných služieb a letísk

Sekcia navigačných služieb a letísk zabezpečuje:

- dohľad nad bezpečnosťou komunikačných, navigačných a sledovacích systémov, systémom riadenia toku letovej prevádzky a manažmentu vzdušného priestoru pre všeobecnú letovú prevádzku,
- regulácia bezpečnosti a štátny odborný dozor nad poskytovateľmi leteckých navigačných služieb,
- určovanie podmienok na prevádzku letísk,
- posudzovanie prevádzkovej spôsobilosti letísk a ich prevádzkovateľov,
- vyhlasovanie a rušenie ochranných pásiem letísk a leteckých pozemných zariadení,
- posudzovanie bezpečnostných programov na ochranu civilného letectva,
- hodnotenie plnenia požiadaviek bezpečnostnej ochrany a verejného poriadku na letiskách,
- posudzovanie spoľahlivosti personálu bezpečnostnej ochrany a posádok lietadiel.

4.3.2 Sekcia letovej prevádzky

Sekcia letovej prevádzky zabezpečuje:

- zabezpečenie efektívnej kontroly prevádzkovateľov a výrobcov lietadiel, údržby lietadiel a výcviku leteckého personálu,

- overovanie letovej spôsobilosti lietadiel,
- vydávanie súhlasu na prevádzku lietadiel,
- vedenie registra lietadiel,
- SAFA (*Safety Assessment of Foreign Aircraft*) – bezpečnostné posúdenie zahraničných lietadiel,
- povoľovanie usporiadania verejných leteckých podujatí,
- licencovanie leteckého personálu, členov technického personálu, riadiacich letovej prevádzky, výcvikových zariadení,
- vedenie registra členov leteckého personálu [2].

4.4 Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky

4.4.1 História

Začiatky

Prvý predpis platiaci pre územie Rakúsko-Uhorska je z roku 1912.

V priebehu prvej svetovej vojny s intenzívnym technickým rozvojom vojenského letectva sa výrazne rozvinulo aj civilné letectvo. V roku 1919 vtedajšie Ministerstvo verejných prác ČSR zriadilo Vzduchoplavecké oddelenie, neskôr zmenené na Odbor letecký.

V roku 1923 sa ČSR stala členom prvej medzinárodnej komisie pre letectvo CINA a začala sa prevádzka na trati Bratislava – Praha a neskôr aj ostatné slovenské mestá.

Vtedajšie zabezpečenie letov spočívalo v informáciách o cieľovom letisku, poveternostnej situácii. Počas letu mohol pilot informácie zo zeme získavať iba za predpokladu vizuálneho kontaktu prostredníctvom zástaviek, informačných nápisov, značiek na letiskovej ploche a veterného rukávu. Pri zhoršenej viditeľnosti sa používali signalizačné svetlá, svetlomety, svetelné rakety a otočné svetelné majáky. Od roku 1930 bola hlavná letecká trasa Praha – Brno – Bratislava vyznačená traťovými svetelnými majákmi.

Od roku 1929 sa postupne na letiskách budovali stanice pozemných rádiových zameriavačov. Prostredníctvom tejto siete bolo možné zistiť polohu lietadla, viesť ho po trati a naviesť na prístátie aj za zhoršených meteorologických podmienok a v noci. Okrem odovzdávania správ o lete, meteorologickej situácii a stave letiska zabezpečovala táto sieť aj rádiatelegrafické spojenie medzi letiskami a neskôr tiež zameriavaciu službu.

Od roku 1933 boli všetky lietadlá vybavené rádiovými aparátmi a doplňovali posádky o ďalšieho člena – rádiatelegrafistu.

V druhej polovici tridsiatych rokov už došlo k vytvoreniu pevných leteckých tratí vytýčených nesmerovými rádiomajákmi pracujúcimi v pásme dlhých a stredných vln. Palubný zameriavač a neskôr rádiokompas umožňoval let po trati, bočné zameranie a presné priblíženie. Samotné riadenie letovej prevádzky sa zabezpečovalo tzv. procedurálnym riadením, ktoré bolo založené na zisťovaní polôh posádkami podľa nesmerových rádiomajákov alebo rozhlasových staníc.

II. svetová vojna mala negatívny dopad na rozvoj civilného letectva, ale objavuje sa nové zariadenie - radar. Po skončení vojny nastáva prudký rozvoj civilnej leteckej dopravy, nastupuje prúdová lietadlová technika a zavádzajú sa nové technológie a postupy pre bezpečné a plynulé riadenie letovej prevádzky.

História d roku 1993

Vznik samostatnej Slovenskej republiky a s ním súvisiaci vznik príspevkovej organizácie RLP SR predstavoval veľmi výraznú zmenu v dovedty platných riadiacich, ekonomických, logistických väzbách a vzťahoch. Vzápätí po vyhlásení samostatnosti (1.1.1993) sa Slovenská republika stala členom medzinárodných organizácií ICAO a ECAC.

Dosiahnutie požadovanej kapacity vzdušného priestoru, jeho manažment a dostupnosť sa stali predmetom celoeurópskych programov centralizácie manažmentu toku letovej prevádzky (*CFMU – Central Flow Management Unit*) a Európskeho programu harmonizácie a integrácie riadenia letovej prevádzky (*EATCHIP – European Air Traffic Control Harmonization and Integration Programme*), riadeného organizáciou EUROCONTROL, ktorej členom je Slovenská republika, zastupovaná LPS SR, š. p., od 1. 1. 1997.

V roku 1993 sa začalo s budovaním Leteckej informačnej služby SR a od roku 1994 túto službu poskytovalo RLP SR. Jednalo sa najmä o zvládnutie začiatkov prechodu na poskytovanie leteckých informácií v elektronickej forme. Budované automatizované systémy patria k európskej špičke. RLP SR sa v rámci EUROCONTROL zúčastňoval spolu s ostatnými stredoeurópskymi štátmi projektu CEATS – Stredoeurópske letové prevádzkové služby. Cieľom CEATS bolo vytvorenie jednotného stredoeurópskeho poskytovania letových prevádzkových služieb v stredoeurópskom hornom vzdušnom priestore.

V roku 1998 bola dokončená výstavba novej letiskovej riadiacej veže (TWR) na letisku Bratislava, ktorá sa stala jeho novou dominantou.

Rok 1999 znamenal pre RLP SR doslova skúšku ohňom. V dôsledku eskalácie krízy v Kosove a s tým súvisiacimi leteckými operáciami štátov NATO, vzrástla v marci prevádzka vo vzdušnom priestore SR z 260 pohybov denne na približne 800 pohybov v čase krízy. Riadenie letovej prevádzky Slovenskej republiky prijalo účinné opatrenia na zvládnutie nárastu počtu pohybov, ktoré skokovo vzrástli o viac ako dvojnásobok oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka.

V októbri 1999 bol uvedený do riadnej prevádzky jeden z najmodernejších systémov na poskytovanie letových prevádzkových služieb, systém EUROCAT E2000. Práve automatizácia a zvládnutie špičkových technológií riadiacimi letovej prevádzky a technikmi zabezpečovacej leteckej techniky umožnili zvýšiť kapacitu vzdušného priestoru Slovenskej republiky zo 78 letov za hodinu na 120 letov za hodinu.

S účinnosťou od 1. 1. 2000 bol založený štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky.

4.4.2 Priority

Bezpečnosť

Bezpečnosť leteckej prevádzky je základným kritériom pri poskytovaní leteckých navigačných služieb a ich technického zabezpečovania.

LPS SR, š. p. vo svojej "Politike bezpečnosti" jasne stanovuje najvyššiu prioritu zaisteniu bezpečnosti leteckej prevádzky pred akýmikoľvek komerčnými, prevádzkovými, environmentálnymi alebo sociálnymi vplyvmi. Z tohto dôvodu sa usilujeme o zachovanie a neustále zlepšovanie úrovne bezpečnosti poskytovaných služieb.

V podniku je pre všetky prevádzkové činnosti zavedený systém manažmentu bezpečnosti, vďaka ktorému sa podniku darí udržiavať požadovanú úroveň bezpečnosti napriek neustále narastajúcej prevádzke.

Zvýšená pozornosť sa venuje najmä:

- ohlasovaniu a vyšetrovaniu udalostí v leteckej prevádzke s cieľom zhromažďovať, monitorovať a analyzovať údaje o udalostiach a ich vplyve na bezpečnosť. Na základe zistených nedostatkov sa navrhujú preventívne (proaktívne) alebo nápravné (reaktívne) opatrenia.
- preverovaniu bezpečnosti za účelom zistenia súladu vykonávaných činností s príslušnými predpismi, smernicami a zásadami manažmentu bezpečnosti ako aj odhalenia nedostatkov a návrhnutia zlepšení tam, kde to je potrebné.
- posudzovaniu a zmierňovaniu rizika s cieľom systematického identifikovania a riadenia rizík pri zavádzaní nových systémov alebo ich zmien.
- rozvoju a podpore pozitívnej kultúry bezpečnosti, ktorá patrí medzi kľúčové podmienky pre efektívne fungovanie systému manažmentu bezpečnosti.

Naším cieľom je rozvíjať oblasť kultúry primeranosti (*Just Culture*) a udržiavať atmosféru vzájomnej dôvery, v ktorej zamestnanci nemajú strach poukazovať na nedostatky či udalosti v leteckej prevádzke s dôverou a vedomím, že osobne prispievajú k zlepšeniu bezpečnosti.

Kvalita

V záujme zabezpečenia bezpečného, efektívneho a usporiadaného toku letovej prevádzky v stanovenom vzdušnom priestore a na určených letiskách v Slovenskej republike sa vedenie podniku rozhodlo vybudovať systém manažérstva kvality podľa normy STN EN ISO 9001 Systémy manažérstva kvality, Požiadavky.

Certifikačný audit v decembri 2001 vykonala podľa holandskej akreditačnej schémy certifikačná autorita Det Norske Veritas (DNV).

Od roku 2001 je platnosť certifikátu pravidelne aktualizovaná prostredníctvom recertifikačných auditov.

Moderné technológie

K technickému vybaveniu ATS patria predovšetkým moderné komunikačné, navigačné, prehľadové systémy a systém spracovania letových dát. Vysoká priorita sa kladie na pravidelné preverovanie ich funkčnosti v zmysle certifikátov a na ich modernizáciu.

Kariéra

Základom úspešného plnenia stanovených cieľov rozvoja podniku sú kvalifikovaní zamestnanci.

V oblasti poskytovania leteckých navigačných služieb si špecifické pracovné činnosti vyžadujú vysoko kvalitnú prípravu zamestnancov spojenú s úzkou odbornou špecializáciou najmä riadiacich letovej prevádzky, ale aj prevádzkových a technických zamestnancov.

Príprava zamestnancov vyplýva zo strategických cieľov, ktoré chce podnik dosiahnuť v kvalite a bezpečnosti poskytovaných služieb a predpokladá premyslený, komplexný a nepretržitý systém starostlivosti o kvalifikačný rast a rozvoj profesijnej kariéry všetkých zamestnancov.

Zvyšovanie odbornej úrovne zamestnancov podnik zabezpečuje podľa medzinárodných predpisov, noriem a ustanovení najmä v Inštitúte leteckých navigačných služieb EUROCONTROL v Luxembursku. Oddelenie rozvoja ľudských zdrojov v spolupráci s vedúcimi zamestnancami plánuje profesijnú kariéru zamestnancov.

Potreba spôsobilých zamestnancov je riešená systematickým vyhľadávaním vhodných a odborne zdatných ľudí, ale tiež odbornou prípravou a rozvojom vlastných zamestnancov.

4.4.3 Medzinárodná spolupráca

Manažment letovej prevádzky nemá len vnútroštátny rozmer. Je zasadený do kontextu vyplývajúceho z medzinárodného rámca pre Slovenskú republiku definovaného najmä legislatívou prijatou na úrovni Európskej únie. Vo väčšine prípadov sa jedná o priamo vykonateľné nariadenia.

V decembri 2002 Európska únia prijala opatrenia tvoriace základný právny rámec programu Jednotného európskeho vzdušného priestoru (*Single European Sky – SES*). Cieľom tohto súboru legislatívy je zmeniť architektúru európskeho riadenia letovej prevádzky tak, aby vyhovovala budúcim požiadavkám na kapacitu a požiadavkám bezpečnosti.

Vzhľadom na tieto skutočnosti, podstatnú časť medzinárodných aktivít podniku tvoria činnosti zamerané na plnenie požiadaviek SES. Predovšetkým prostredníctvom spolupráce v tzv. funkčnom bloku vzdušného priestoru FAB CE. Spolu so Slovenskou republikou sú členmi ďalších 6 krajín – Maďarsko, Česká republika, Rakúsko, Slovinsko, Chorvátsko a Bosna a Hercegovina.

Koordináciu podniku s ďalšími poskytovateľmi letových navigačných služieb v Európe, ale aj na globálnej úrovni, zabezpečuje podnik aj prostredníctvom členstva v Organizácii civilných poskytovateľov letových navigačných služieb – CANSO.

Podnik sa tiež podieľa na výskumnej činnosti v rámci *SESAR Joint Undertaking*, ktorý je súčasťou technologického piliera SES. Na výskumných projektoch participuje prostredníctvom medzinárodného konzorcia B4 spolu s poskytovateľmi letových navigačných služieb z Poľska, Litvy a Českej republiky.

LPS SR, š. p. tiež aktívne zastupuje Slovenskú republiku v organizácii EUROCONTROL (*European Organisation for the Safety of Air Navigation*), kde je Slovenská republika členom od roku 1997 a v organizácii ICAO (*International Civil Aviation Organization*), kde je Slovenská republika členom od roku 1993.

4.4.4 Organizácia podniku

- **Riaditeľ podniku**
- Kancelária riaditeľa podniku
- Divízia manažmentu letovej prevádzky
- Divízia vnútornej správy
- Divízia technického zabezpečenia leteckých navigačných služieb
- Divízia ekonomiky a stratégie
- Divízia rozvoja a podpory ľudských zdrojov
- Divízia manažmentu leteckých informácií
- Odbor bezpečnosti letových prevádzkových služieb
- Záchrané koordinačné stredisko

4.4.5 Služby

Letové prevádzkové služby

Štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky je poskytovateľ letových prevádzkových služieb.

Úlohy letových prevádzkových služieb sú:

- zabráňovať zrážkam medzi lietadlami,
- zabráňovať zrážkam lietadiel s prekážkami na prevádzkovej ploche,
- udržiavať plynulý a usporiadaný tok letovej prevádzky,
- poskytovať rady a informácie vhodné na bezpečné a hospodárne vykonávanie letov,
- informovať príslušné organizácie o lietadlách, po ktorých sa má pátrať alebo ktorým sa má poskytnúť záchranná služba a podľa potreby spolupracovať s týmito organizáciami.

Letové prevádzkové služby zahŕňajú:

- službu riadenia letovej prevádzky (ATC) – oblastná, približovacia a letisková služba riadenia,
- letovú informačnú službu (FIS),
- pohotovostnú službu,
- centrálnu ohlasovňu letových prevádzkových služieb (CARO).

Letové prevádzkové služby poskytujú nasledujúce stanovišťa:

- **Oblastné stredisko riadenia (ACC)**

Oblastné stredisko riadenia letovej prevádzky poskytuje službu riadenia, letovú informačnú a pohotovostnú službu letom v riadenej oblasti (CTA) Bratislava. Stanovište ACC Bratislava zabezpečuje prevádzku na letových tratiach a koordináciu so susednými stanovišťami. Stredisko je zriadené v Bratislave.

- **Približovacie stanovište riadenia (APP)**

Približovacie stanovište riadenia letovej prevádzky poskytuje službu riadenia, letovú informačnú a pohotovostnú službu letom prilietavajúcim alebo odlietavajúcim z jedného alebo viacerých letísk. APP napomáha vytvoriť rozhranie medzi vzletom a pristátím na jednej a traťovom letom na druhej strane. Približovacie stanovišťa riadenia sú zriadené na letiskách v Bratislave a v Košiciach.

- **Letisková riadiaca veža (TWR)**

Letisková riadiaca veža poskytuje letiskovú službu riadenia, letovú informačnú a pohotovostnú službu letiskovej prevádzke, t. j. na prevádzkovej ploche letiska a v jeho blízkosti. Letiskové riadiace veže sú zriadené na letiskách v Bratislave, Košiciach, Piešťanoch, Poprade a v Žiline, z toho letiskové riadiace veže v Piešťanoch, Poprade a v Žiline poskytujú aj približovaciú službu riadenia.

- **Letové informačné stredisko (FIC)**

Letové informačné stredisko Bratislava (FIC) poskytuje letovú informačnú a pohotovostnú službu letom v neriadenom vzdušnom priestore. Stredisko je zriadené v Bratislave.

Centrálna ohlasovňa letových prevádzkových služieb Bratislava (CARO) a jej pracoviská (ARO)

Úlohou Centrálnej ohlasovne letových prevádzkových služieb Bratislava (CARO) je vytvárať vstupnú bránu do prostredia leteckých navigačných služieb pre ich užívateľov, najmä pre pilotov a prevádzkovateľov lietadiel. Jednotlivé pracoviská CARO prijímajú letové plány - formálne žiadosti prevádzkovateľa alebo posádky o poskytovanie letových prevádzkových služieb. Tieto plány obsahujú všetky potrebné údaje (o lietadle a jeho vybavení, zamýšľanej trati a hladine letu, dobe trvania letu atď.) pre stanovištia, nevyhnutné na naplnenie účelu poskytovania letových prevádzkových služieb. Pracoviská ARO sú zriadené na všetkých letiskách, kde LPS SR, š. p. poskytuje služby, ako aj na letisku Sliač.

Letecké telekomunikačné služby

Štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky je poskytovateľom leteckých telekomunikačných služieb a služieb technického zabezpečenia ANS.

Poskytovanie leteckých telekomunikačných služieb a služieb technického zabezpečenia ANS prostredníctvom systémov oznamovacej techniky, dátových komunikácií, systémov spracovania radarových informácií a letových údajov a navigačných systémov vytvára optimálne podmienky na poskytovanie kvalitných leteckých navigačných služieb. Všetky technické systémy sú prevádzkované v súlade s normami a odporúčaniami Medzinárodnej organizácie civilného letectva ICAO (*The International Civil Aviation Organization*) a Európskej organizácie EUROCONTROL. Len málo oblastí ľudskej činnosti je tak veľmi závislých od zavádzania najmodernejších technológií ako je letectvo. Vo všeobecnosti je poskytovanie leteckých navigačných služieb výsledkom spoločného pôsobenia troch rovnako

dôležitých a neoddeliteľných základných elementov: zariadení, ľudí a postupov, ktoré sú previazané systémami manažérstva kvality a bezpečnosti.

Spôľahlivosť poskytovaných služieb

Všetky dôležité systémy a zariadenia sú nepretržite monitorované a pravidelne vyhodnocované z pohľadu ich spoľahlivosti, a to počas všetkých etáp ich životného cyklu (od návrhu cez uvedenie do prevádzky, prevádzku a údržbu, až po vyradenie). Vykonáva sa zber údajov potrebných na vyhodnocovanie charakteristík spoľahlivosti. Systémy a zariadenia podliehajú štátnemu odbornému dozoru, ktorý vykonáva Dopravný úrad.

Podnik každoročne investuje do nových technologických zariadení a systémov, čím sa dosahuje trvalo vysoká úroveň bezpečnosti a efektívnosti poskytovaných leteckých navigačných služieb. Vlastnosti systémov a zariadení vytvárajú stabilné prostredie, ktoré umožňuje poskytovať letecké navigačné služby s cieľom zaistiť plynulosť letovej prevádzky aj pri neustále narastajúcej hustote nad naším územím.

Služby tvoriace letecké telekomunikačné služby a služby technického zabezpečenia

ANS:

- **komunikačné služby**

Ich primárnym cieľom je poskytovanie bezpečnej, dostatočne výkonnej a efektívnej komunikácie ako kľúčového elementu potrebného na poskytovanie leteckých navigačných služieb. Komunikačná sieť SACON (*Slovak Aeronautical Telecommunication Network*) je hlavným nástrojom poskytovania komunikačných služieb. Všeobecne je založená na medzinárodných štandardoch a využívaní nových, všeobecne dostupných technológií, ktoré zvyšujú výkon a spoľahlivosť. V leteckej komunikácii pozostávajú z troch hlavných elementov: zem - zem; vzduch - zem; vzduch - vzduch.

- **navigačné služby**

Sú poskytované systémami na traťovú a letiskovú rádionavigáciu. Tieto zložité zariadenia sú umiestnené na zemi a vysielajú informácie na palubu lietadla, na základe ktorých pilot určuje svoju polohu.

Letisková riadiaca veža poskytuje letiskovú službu riadenia, letovú informačnú a pohotovostnú službu letiskovej prevádzke, t. j. na prevádzkovej ploche letiska a v jeho blízkosti. Letiskové riadiace veže sú zriadené na letiskách M. R. Štefánika v Bratislave, Košiciach, Piešťanoch, Poprade a v Žiline, z toho letiskové riadiace veže v Piešťanoch, Poprade a v Žiline poskytujú aj približovacia službu riadenia.

- **prehľadové služby**

Poskytujú nepretržité informácie o polohe a rýchlosti lietadiel pomocou rádiových technológií. Prehľadové systémy sú nevyhnutné na prácu riadiacich letovej prevádzky, najmä z hľadiska zaistenia bezpečného rozstupu medzi lietadlami. V základe ich tvoria zdroje prehľadových informácií (senzory - radary) a spracovanie dát. Mnohé z nich pracujú aktívne v spojení s palubnými systémami lietadla.

- **spracovanie a zobrazenie radarových a letových dát**

Integrujú a automatizujú spracovanie dát z rôznych zdrojov: dáta odvodené/získané z letových plánov, informácie o polohe lietadiel prijaté z radarových a meteorologických systémov, informácie hlasovej komunikácie. Poskytujú komplexný nástroj, používaný riadiacimi letovej prevádzky na poskytovanie služieb riadenia. Systémy poskytujú prehľadné zobrazenie vzdušnej situácie: na pracoviskách riadiacich sa zobrazujú radarové a kartografické informácie súčasne s informáciami o plánovanej letovej prevádzke, využívaní vzdušného priestoru a ďalšie potrebné/relevantné meteorologické a letecké informácie.

Letecká informačná služba

Štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky (LPS SR, š. p.) je poskytovateľ leteckej informačnej služby, ktorú zabezpečuje divízia manažmentu leteckých informácií (DAIM).

Na to, aby posádky lietadiel mohli plánovať svoje trate a podávať letové plány, potrebujú podrobné informácie a podklady. Letecká informačná služba poskytuje informácie a údaje o vzdušnom priestore a podmienkach jeho využívania, o letových prevádzkových službách, letiskách a leteckých pozemných zariadeniach, ktoré sú potrebné na bezpečné a efektívne vykonávanie letov, vrátane vydávania leteckých máp, ktoré sú potrebné pre bezpečnosť, pravidelnosť a hospodárnosť leteckej prevádzky. V praxi to znamená prijímanie podkladov do leteckých publikácií od subjektov zúčastnených na leteckej prevádzke (ministerstvo, Dopravný úrad, prevádzkovatelia letísk, poskytovatelia leteckých navigačných služieb a ďalší) a ich spracovanie do stanoveného formátu a následnú distribúciu, resp. sprístupnenie v elektronickej forme v stanovených termínoch.

Letecké informácie sa poskytujú v štandardizovanej forme ako nasledujúce produkty:

- Letecká informačná príručka (AIP), vrátane zmien a doplnkov do AIP,
- Letecké obežníky (AIC),
- Letecké mapy, ktoré netvoria súčasť AIP,
- NOTAM,

- digitálne súbory údajov.

Letecká informačná služba zabezpečuje aj činnosť predajného strediska ICAO dokumentov.

Letecké informácie a údaje sú k dispozícii používateľom na CD nosičoch a na internetovej stránke AIM online, ktorá slúži ako garantovaný zdroj leteckých údajov a informácií. Okrem toho je možné informácie získať prostredníctvom európskej databázy leteckých informácií (*EAD – European AIS Database*). Na stránke AIM online je aj aplikácia e-shop slúžiaca na nákup publikácií vydávaných leteckou informačnou službou. Tieto informácie sú poskytované ako doplnkové a môžu byť použité v súlade s „Vyhlásením“ uvedeným na stránke.

Služba pátrania a záchrany

Štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky je poskytovateľ služby pátrania a záchrany.

Napriek tomu, že hlavnou prioritou pri poskytovaní leteckých navigačných služieb je maximálna bezpečnosť, nie je možné absolútne vylúčiť možnosť vzniku leteckých mimoriadnych udalostí, pri ktorých je nevyhnutné využitie služby pátrania a záchrany.

Za vytvorenie systému spolupráce civilných, vojenských a bezpečnostných orgánov pri pátraní po lietadlách a záchrane ľudských životov je v Slovenskej republike zodpovedné Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (MDVRR SR).

Výkonom koordinácie súčinnosti pri pátraní a záchrane poverilo MDVRR SR štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, ktorý prostredníctvom vnútro podnikového útvaru Záchranné koordinačné stredisko (*Rescue Co-ordination Centre – RCC*) so sídlom v Bratislave organizuje, koordinuje a riadi pátracie a záchranné akcie na celom území Slovenskej republiky nepretržite 24 hodín denne.

Výkon služby pátrania a záchrany pri leteckých nehodách sa riadi medzirezortnou Zmluvou o vzájomnej spolupráci pri pátraní po lietadlách a poskytovaní pomoci pri záchranných akciách v prípade leteckej nehody, uzatvorenou medzi Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

RCC Bratislava je zodpovedné za účinné organizovanie a koordináciu činností pri pátraní a záchrane. Nepretržite monitoruje vysielanie na tiesňovej frekvencii 121,5 MHz a spolupracuje s vyhodnocovacím strediskom Cospas/Sarsat v Toulouse, ktoré prostredníctvom družíc identifikuje miesto vysielania núdzového signálu. Požiadavku na poskytnutie pátracej a

záchranej služby dostáva RCC aj od príslušného stanovišťa letových prevádzkových služieb (napr. po prijíme vysielania tiesňového rádiotelefónneho signálu MAY DAY z paluby lietadla).

Pri príprave a vykonávaní pátrania a záchrany spolupracuje RCC Bratislava aj so záchrannými koordinačnými strediskami susedných štátov.

Záchranné koordinačné stredisko Bratislava pri svojej činnosti využíva najmodernejšie prostriedky a technológie, vrátane digitálneho modelu terénu, ktoré s príslušným programovým vybavením umožňujú maximálne zefektívniť poskytovanie pátracej a záchranej služby. Stredisko patrí v tejto oblasti k najlepšie vybaveným pracoviskám na svete. Ročne je jeho činnosť využitá vo viac ako štyristo prípadoch, z ktorých na letecké nehody a incidenty pripadá takmer 40 percent. Zvyšok pripadá na rôzne udalosti ako napríklad falošné vysielania palubných núdzových vysieláčov polohy či iné poruchy zariadení.

Výcvikové stredisko

Výcvikové stredisko LPS SR, š. p. bolo založené v roku 2008. Je schválené Dopravným úradom a akceptované všetkými členskými štátmi EÚ. Výcvik personálu ATM vykonávame v súlade s platnou legislatívou Európskej únie.

Na Výcvikovom stredisku LPS SR, š. p. robíme všetko pre to, aby sme napĺňali požiadavky zákazníka. Vysoko kvalifikovaný tím, nadštandardne vybavené zázemie a kurzy organizované v malých skupinách s individuálnym prístupom zaručujú vysokú úroveň kvality poskytovaných služieb.

Poradenské služby

Štátny podnik Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky vykonáva **posudzovanie vplyvu prekážok** (stavby, stavebné mechanizmy, podzemné a nadzemné vedenia, komunikácie a pod.) na civilné letecké pozemné zariadenia a na ich súčasti (prehľadové systémy, rádionavigačné a komunikačné systémy a prislúchajúce káblové rozvody) a na základe oprávnenia vydaného Dopravným úradom posudzovanie vplyvu týchto prekážok na letové postupy a minimálne letové nadmorské výšky v zmysle *ICAO Doc. 8168 PANS OPS, Volume II, Construction of Visual and Instrument Flight Procedures*, vrátane vypracovania písomného stanoviska a súvisiacej dokumentácie. Posudzovanie sa vykonáva za úhradu podľa ďalej uvedených kritérií [3].

4.5 Letecký a námorný vyšetrovací útvar

4.5.1 Pôsobnosť

Pôsobnosť Leteckého a námorného vyšetrovacieho útvaru:

- zriaďuje bezpečnostnú komisiu z členov stálej komisie na vyšetrovanie leteckých udalostí v civilnom letectve,
- vymenúva vyšetrovateľa a zriaďuje bezpečnostnú komisiu z členov stálej komisie na vyšetrovanie udalostí v námornej doprave,
- zabezpečuje činnosť stálej komisie na vyšetrovanie leteckých udalostí v civilnom letectve a na vyšetrovanie udalostí v námornej doprave,
- koordinuje a riadi vyšetrovanie leteckých udalostí v civilnom letectve,
- podieľa sa na spracovávaní záverečnej správy z vyšetrovania leteckých udalostí v civilnom letectve,
- vykonáva archiváciu správ a podkladov k leteckým udalostiam v civilnom letectve,
- zastupuje SR vo veciach vyšetrovania leteckých udalostí v civilnom letectve s inými štátmi a medzinárodnými organizáciami (*ICAO – International Civil Aviation Organization, ECAC – European Civil Aviation Conference*) a príslušnými organizáciami Európskej únie (*ENCASIA – European Network of Civil Aviation Safety Investigation Authorities, EASA – European Aviation Safety Agency*),
- vykonáva plnenie práv a povinností štátu registrácie, štátu miesta udalostí, štátu prevádzkovateľa, štátu výroby, štátu projektu alebo štátu, ktorý riadi zisťovanie príčin a ktoré podľa konkrétnej leteckej udalosti prislúchajú Slovenskej republike podľa Dodatku 13 k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve,
- koordinuje vytvorenie systému vyšetrovania leteckých udalostí v civilnom letectve,
- zhromažďuje a eviduje hlásenia o leteckých udalostiach v civilnom letectve,
- manažuje národnú databázu leteckých udalostí prostredníctvom softvéru vytvoreného Európskou komisiou ECCAIRS,
- podieľa sa na výmene a analýze údajov (informácií), stanovenia záverov, vrátane určenia príčin alebo prispievajúcich faktorov a tam, kde je to potrebné, vypracovanie odporúčaní na zaistenie bezpečnosti.

4.5.2 Letecké udalosti

Najdôležitejšou úlohou ministerstva v oblasti bezpečnosti leteckej prevádzky je bezpečnostné vyšetrovanie príčin leteckých nehôd a incidentov, ktoré vykonáva stála komisia na vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov. Vyšetrovanie je vedené nezávisle, aby sa zabránilo konfliktu záujmov a prípadnému vonkajšiemu zásahu pri určovaní príčin vyšetrovaných udalostí. Činnosť stálej komisie zabezpečuje Letecký a námorný vyšetrovací útvar (LNVÚ), ktorý je organizačnou zložkou ministerstva.

Základnými úlohami LNVÚ je zhromažďovať a analyzovať informácie o leteckých nehodách a vážnych incidentoch, určovať ich príčiny a vypracovávať závery a bezpečnostné odporúčania s cieľom prevencie vzniku leteckých nehôd a vážnych incidentov bez toho, aby sa určovali vinníci alebo zodpovednosť.

Záverečné správy zverejňuje na oficiálnej internetovej stránke ministerstva. LNVÚ taktiež zabezpečuje zhromažďovanie a evidovanie hlásení o udalostiach v civilnom letectve a ich doručenie príslušným subjektom v civilnom letectve.

Všetky informácie o udalostiach sú uchovávané prostredníctvom softvéru ECCAIRS (*European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems*) vytvoreného Európskou komisiou.

Bezpečnostné komisie sa prioritne zaoberajú zisťovaním príčin aj niektorých incidentov významných z hľadiska ich vplyvu na bezpečnosť letovej prevádzky [4].

4.6 Zhrnutie

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy aj pre oblasť civilného letectva, kde sa zameriava na vytváranie podmienok na rozvoj civilného letectva a na aktívnu účasť na činnostiach v tejto oblasti na Európskej aj svetovej úrovni. Ministerstvo vypracúva legislatívu, predpisy, Národný bezpečnostný program civilného letectva SR a Národný program ochrany civilného letectva pred činmi protizákonného zasahovania.

Dopravný úrad ako právny nástupca Úradu pre reguláciu železničnej dopravy, Leteckého úradu Slovenskej republiky a Štátnej plavebnej správy vykonáva štátny odborný dozor a kontroly, účinne prispieva k zaisteniu bezpečnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby a vytvára regulačný rámec v oblastiach dopravy prostredníctvom výkonu dozoru a dohľadu a nastavovaním regulačných kritérií.

Divízia civilného letectva Dopravného úradu zabezpečuje výkon štátnej správy a štátneho odborného dozoru v civilnom letectve ako aj plnenie ďalších úloh vyplývajúcich zo

zákona č. 143/1998 Z. z. z 2. apríla 1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonom v znení neskorších predpisov, všeobecne záväzných právnych predpisov, právne záväzných aktov Európskej únie a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Divízia civilného letectva vykonáva funkciu národného dozorného orgánu v oblasti osvedčovania letovej spôsobilosti, zachovania letovej spôsobilosti a environmentálneho osvedčovania lietadiel, osvedčovania projekčných a výrobných organizácií, prevádzky lietadiel, odbornej spôsobilosti leteckého personálu, osvedčovania výcvikových zariadení, poskytovania leteckých navigačných služieb, prevádzky letísk a leteckých pozemných zariadení a bezpečnostnej ochrany civilného letectva. Z hľadiska organizačnej štruktúry sa delí na Sekciu navigačných služieb a letísk a Sekciu letovej prevádzky

Letové prevádzkové služby SR v záujme zabezpečenia bezpečného, efektívneho a usporiadaného toku letovej prevádzky v stanovenom vzdušnom priestore a na určených letiskách v Slovenskej republike využívajú systém EUROCAT E2000V. Ich prioritou je zaistenie bezpečnosti a kvality, s použitím moderných technológií. LPS SR je poskytovateľom letových prevádzkových služieb, leteckých telekomunikačných služieb a služieb technického zabezpečenia, leteckej informačnej služby a služby pátrania a záchrany. Letové prevádzkové služby poskytujú stanovišťa: Oblastné stredisko riadenia (ACC), Približovacie stanovište riadenia (APP), Letisková riadiaca veža (TWR) a Letové informačné stredisko (FIC). Letecké telekomunikačné služby a služby technického zabezpečenia ANS tvoria komunikačné, navigačné, prehľadové služby a spracovanie a zobrazenie radarových a letových dát.

Jednou z úloh ministerstva v oblasti bezpečnosti leteckej prevádzky je bezpečnostné vyšetrovanie príčin leteckých nehôd a incidentov, ktoré vykonáva stála komisia na vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov. Vyšetrovanie je vedené nezávisle, aby sa zabránilo konfliktu záujmov a prípadnému vonkajšiemu zásahu pri určovaní príčin vyšetrovaných udalostí. Činnosť stálej komisie zabezpečuje Letecký a námorný vyšetrovací útvar (LNVÚ), ktorý je organizačnou zložkou ministerstva.

4.7 Kontrolné otázky

1. Aké je poslanie Dopravného úradu?
2. Vymenujte hlavné činnosti Dopravného úradu.
3. Aké sú hlavné činnosti Dopravného úradu v oblasti civilného letectva?
4. Aké právomoci a kompetencie má Dopravný úrad?
5. Stručne charakterizujte Divíziu civilného letectva Dopravného úradu a jej sekcie.

6. Stručne charakterizujte priority LPS SR, š. p.
7. Vymenujte služby poskytované LPS SR, š. p.
8. Aké sú úlohy letových prevádzkových služieb?
9. Stručne charakterizujte stanovištia, ktoré zahŕňajú letové prevádzkové služby.
10. Aké služby tvoria letecké telekomunikačné služby a služby technického zabezpečenia ANS?
11. Aké produkty poskytuje Letecká informačná služba?
12. Vymenujte, čo je v pôsobnosti Leteckého a námorného vyšetrovacieho útvaru.

Použitá literatúra

- [1] Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky [cit. 05.02.2020]. Dostupné na internete: <https://www.mindop.sk/>.
- [2] Dopravný úrad [cit. 05.02.2020]. Dostupné na internete: <http://letectvo.nsat.sk/>.
- [3] Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky [cit. 05.02.2020]. Dostupné na internete: <https://www.lps.sk/sk/>.
- [4] Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Letecký a námorný vyšetrovací útvar [cit. 05.02.2020]. Dostupné na internete: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/doprava-3/letecky-a-namorny-vysetrovaci-utvar>.